

Gepubliceerd op *Werk & Veiligheid - Kennisplatform over preventie, RI&E en sociale veiligheid*
(<https://www.werkenveiligheid.nl>)

[Home](#) > Toets de toetsers van de RI&E

Toets de toetsers van de RI&E

Door [Carolina Verspuij](#) op ma, 16/08/2021 - 08:00

Werkwijze

Achtergrondartikel

Als bedrijf heb je de keuze om zelf de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) uit te voeren en te laten toetsen door een gecertificeerde arbo kerndeskundige. Hierbij is het belangrijk om goed na te denken over door wie je de RI&E gaat laten toetsen. Het gaat immers om de zorg voor een veilige en gezonde werkomgeving. In de praktijk blijkt er nog veel te verbeteren bij het toetsen van de RI&E.

In het rapport *Stelselonderzoek Toets de Toetsers aan toetsing RI&E* trekt de Inspectie SZW drie belangrijke conclusies:

1. *Met betrekking tot de deelvraag “in hoeverre leidt toetsing als instrument tot een volledige en betrouwbare RI&E?” kan worden gesteld dat toetsing niet in alle gevallen leidt tot een volledige en betrouwbare RI&E.*
2. *Met betrekking tot de deelvraag ‘borgt het certificaat de kwaliteit van de toetsing?’ is Inspectie SZW van oordeel dat dit niet altijd het geval is.*
3. *Met betrekking tot de deelvraag ‘Is er kwaliteitsverschil tussen toetsingen verricht door een certificaathouder en een niet-certificaathouder?’ is Inspectie SZW op basis van de steekproef*

van oordeel dat dit inderdaad wel het geval is.

Conclusie 1 en 2 zijn zorgelijke conclusies. Dus zelfs als je je RI&E laat toetsen door een gecertificeerde arbo kerndeskundige is dit nog geen garantie voor het hebben van een volledige en betrouwbare RI&E, terwijl de RI&E toch de basis om veilig en gezond te kunnen werken.

Belangrijk is om te weten hoe deze conclusies tot stand zijn gekomen en welke verbetermaatregelen er vanuit de Inspectie SZW worden voorgesteld.

Rapport: twee onderdelen

Het onderzoek is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Het vaststellen van de kwaliteit van getoetste RI&E's en Plannen van aanpak door de Inspectie SZW

Hierbij zijn uiteindelijk daadwerkelijk 56 getoetste RI&E's beoordeeld. Het is opvallend dat hiervan 82% van de RI&E's waren getoetst door een (arbo)adviesbureau of ZZP'er en maar 18% door een gecertificeerde arbodienst. Een nogal schokkende conclusie is dat 73% niet voldoet aan de minimale gestelde eisen in wet- en regelgeving en daarmee niet volledig en/of niet betrouwbaar is. Hierbij is gebruik gemaakt van de onderstaande definities van 'volledig' en 'betrouwbaar'.

Gehanteerde definitie 'volledig'

Met volledig werd bedoeld: "Staan in de getoetste RI&E alle gevaarsaspecten die in het bedrijf aanwezig zijn, is beoordeeld of de gevaarsaspecten leiden tot een risico, is bepaald (geëvalueerd) hoe groot dat risico is, en zijn de noodzakelijke maatregelen benoemd (passend) en voorzien van een prioritering."

Gehanteerde definitie 'betrouwbaar':

Met betrouwbaar werd bedoeld: "Is de juiste methode gebruikt om het risico van het in de RI&E vermelde specifieke gevaarsaspect te meten en te beoordelen en heeft dit geleid tot het opnemen van de meest passende maatregelen (is voldaan aan de Stand van de Wetenschap en Professionele Dienstverlening)."

Daarnaast komt naar voren dat de kwaliteit van de toetsing toeneemt wanneer de gevaren/risico's grotendeels vallen binnen het kennisgebied van de betreffende gecertificeerde arbokerndeskundige. Schokkend is dan weer dat in de praktijk bij een toetsing soms gebruik wordt gemaakt van een naam en certificaatnummer zonder dat de betreffende arbokerndeskundige hiervan op de hoogte is. Ook komt het voor dat een bewijs van toetsing wordt afgegeven zonder dat de RI&E feitelijk is bekeken. Tenslotte, als er al sprake is van een bedrijfsbezoek dan wordt een externe locatie niet altijd meegenomen.

2. Interviews met overige actoren betrokken bij het certificaat arbokerndeskundige

Denk hierbij aan Stichting Hobéon SKO Certificatie, beroepsverenigingen, arbodiensten, adviesbureaus, gecertificeerde arbokerndeskundigen en Beleidsdirectie gezond & veilig werken van het ministerie van SZW.

Een aantal opvallende knelpunten die worden genoemd door deze actoren zijn:

- Het imago van de RI&E is niet goed.
- Opvolging middels het uitvoeren van het Plan van Aanpak ontbreekt in veel gevallen.
- Er is een groot verschil in kwaliteit van de verschillende RI&E's.
- Het toetsen van een RI&E is een wapen tegen manipulatie van de RI&E door de opdrachtgever en een middel tegen bedrijfsblindheid van de opsteller.
- Op het getoetst zijn van een RI&E wordt weinig gehandhaafd.
- Toetsing door een geregistreerde bedrijfsarts, die niet over arbokerndeskundigheden beschikt, maar wel verbonden is met het bedrijf en makkelijk toegankelijk (goedkoop) wordt als risico gezien. Net als het toetsen door een onbevoegden of door arbokerndeskundigen buiten hun eigen kennisgebied.

Belangrijke signalen en aanbevelingen

Op basis van al de verkregen informatie wordt in het rapport een overzicht gegeven van signalen en aanbeveling. Een aantal van deze signalen en aanbevelingen vormen belangrijke aandachtspunten om rekening mee te houden als preventiemedewerker en arboprofessional bij het laten toetsen van de RI&E van het eigen bedrijf. (Alle signalen en aanbevelingen staan aangeven op blz. 31 van het rapport).

Belangrijke signalen

1. Een toetsing betekent niet dat de RI&E, na toetsing, volledig en betrouwbaar is of daartoe (dwingend) leidt;
2. Het certificaat arbokerndeskundige levert een bevorderende kwalitatieve bijdrage aan de getoetste RI&E en deze bijdrage is groter als de toetsing betrekking heeft op gevaarsaspecten die vallen binnen de eigen kerndeskundigheid (Veiligheidskunde, Arbeidshygiëne, Arbeid-& Organisatiedeskundigheid);
3. In de steekproef van 77 getoetste en door de inspecteur beoordeelde RI&E's hebben we ook, weliswaar reactief, gesignaleerd dat, als het gaat om de kwaliteit van toetsing, de bedrijfsartsen het minst goed presteren;
4. N=14 van de 77 getoetste RI&E's blijkt getoetst te zijn door een onbevoegde. Ongeacht of de betreffende RI&E nu wel/niet in orde, het is een zorgelijk signaal. Immers, onbevoegd toetsen is een overtreding van de wet;

5. Dat er sprake is van onrechtmatig afgegeven toetsverklaringen wordt hier niet alleen gerapporteerd maar wordt ook ondersteund met ervaringen uit de inspectiepraktijk.

Belangrijke aanbevelingen

1. Het reeds ingezette toezicht door de Inspectie SZW op de toetsresultaten en (oordelen in) bewijzen van toetsing in relatie met de aangetroffen inspectiepraktijk voortzetten. Dit ook om het aantal onrechtmatige toetsingen vanuit die kant tegen te gaan.
2. Omdat toch nog driekwart van de getoetste RI&E's niet volledig en/of betrouwbaar is en wordt is het wenselijk in te zetten op het vergroten van kennis en kunde over deze volledigheid en betrouwbaarheid van de RI&E bij de bevoegd toetsers.
3. Het matige presteren van de bedrijfsartsen, als bevoegd toetsers, op de toetsingen in deze steekproef is een zorgelijk signaal.
4. Neem in de wet- en regelgeving een duidelijke definitie op over de taak 'toetsen van de RI&E' (wat is het? Is het een keuring of een advies en hoe vrijblijvend dan?).
5. Formuleer een duidelijker gestandaardiseerd normenkader rond de taak toetsen ter bevordering van de uniformiteit in geleverde diensten en (eind-)producten. Hierdoor wordt meer voorkomen dat financieel gewin kan prevaleren boven veiligheid en gezondheid van werknemers.
6. Introduceer een verplichte handeling door de werkgever op de uitkomst van een eerste toetsing alvorens de toetsing (na gedane aanpassing) definitief te verklaren. Hiermee krijgt het toetsen het karakter van 'keuren'.

Belangrijke aandachtspunten bij het laten toetsen van de RIE

Bij het opzetten van een projectplan voor het uitvoeren van een RI&E zijn er veel zaken waaraan gedacht moet worden. Eén daarvan is de inzet van de gecertificeerde arbokerndeskundige.

Wanneer gekozen wordt voor het zelf uitvoeren van de RI&E als preventiemedewerker of arboprofessional en de inzet van een gecertificeerde arbokerndeskundige als toetsers, houdt dan rekening met de onderstaande aandachtspunten:

1. Welke arbokerndeskundige is passend gezien onze gevaren /risico's en onze eigen interne deskundigheid. Belangrijk kan ook zijn om niet één arbokerndeskundige in te zetten voor de toetsing, maar twee arbokerndeskundigen. Bijvoorbeeld wanneer gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen en er ook sprake is van risico's op het gebied van werkdruk en ongewenst gedrag.

Onderstaande tabel kan helpen om een keuze te maken voor de juiste arbokerndeskundige(n):

Gecertificeerde arbokerndeskundige	Voorbeelden van risico's

<p>Hogere veiligheidskundige</p> <p>(m.n. veiligheidsrisico's, voorkomen van ongevallen)</p>	<p>Machineveiligheid / arbeidsmiddelen</p> <p>Veiligheid van gebouwen</p> <p>Explosiegevaar</p> <p>Elektriciteit</p> <p>Valgevaar</p> <p>Aanrijdgevaar / heftrucks</p> <p>BHV</p>
<p>Arbeidshygiënist</p> <p>(m.n. gezondheidsrisico's, voorkomen van fysieke beroepsziekten)</p>	<p>Schadelijke geluid</p> <p>Gevaarlijke stoffen en biologische agentia</p> <p>Lichamelijke belasting</p> <p>Beeldschermwerk</p> <p>Trillingen</p> <p>Straling</p> <p>Hoge en lage temperaturen</p>
<p>Arbeids- en Organisationsdeskundige</p> <p>(m.n. risico t.g.v. psychosociale arbeidsbelasting, voorkomen van psychische klachten en psychische beroepsziekten)</p>	<p>Werkdruk</p> <p>Ongewenst gedrag: seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en discriminatie</p>

2. Maak bij voorkeur niet de keuze voor een bedrijfsarts zonder arbokerndeskundigheid.

Check het certificaat van de gecertificeerde arbokerndeskundige in het register van Hobéon.

<https://www.hobéon.nl/diensten/registers>

3. Borg het bezoek van de gecertificeerde arbokerndeskundige op alle relevante locaties.

4. Vraag altijd om een uitgebreid toetsingsrapport, met naam, datum en handtekening
5. Pas de RI&E eerst aan op basis van het advies van de gecertificeerde arbokerndeskundige voordat er een definitief Plan van aanpak wordt opgesteld.
6. Betrek de OR vanaf het begin van het traject. De medezeggenschap heeft instemmingsrecht op de manier waarop de RI&E wordt uitgevoerd en daarmee ook op de keuze voor een gecertificeerde arbokerndeskundige.

Bron

Dit artikel is gebaseerd op het Stelselonderzoek Toets de Toetsers aan toetsing RI&E, Inspectie SWZ.

<https://www.inspectieszw.nl/publicaties/rapporten/2021/03/30/toets-de-toetsers>

Zoekwoorden:

RI&E

[Lees meer op overzichtspagina RI&E](#)

Bron-URL: <https://www.werkenveiligheid.nl/rie/werkwijze/toets-de-toetsers-van-de-rie>